

PRILOGA 6

URADNA POTRDIITEV SEMENSKEGA KROMPIRJA POSTOPKI IN METODE DELA PRI PREGLEDIH SEMENSKIH NASADOV, PREGLEDIH PARTIJ SEMENSKEGA KROMPIRJA PRED TRŽENJEM

Preglede v postopku uradne potrditve semenskega krompirja kategorij osnovno seme in certificirano seme opravlja en potrjevalec, kategorije predosnovno seme pa dva potrjevalca.

A) Pregledi semenskih nasadov

1. Postopki

Pregled semenskega nasada obsega pregled dokumentacije in evidenc, preglede semenskega nasada in zemljišč v 100- metrskem izolacijskem pasu, pregled morebitnih drugih nasadov krompirja, ki pripadajo mestu pridelave, odvzem vzorcev rastlin in zemlje v primeru suma na prisotnost karantenskih škodljivih organizmov, odvzem vzorcev gomoljev za kontrolo zdravstvenega stanja po izkopu ter sestavo zapisnika o opravljenih pregledih. Pri pridelovanju semenskega krompirja pod prekrivno tkanino stopnje IS opravi potrjevalec preglede v skladu z možnostmi, ki jih prekrivalo dopušča.

1.1. Pregled dokumentacije

Pregled dokumentacije sestoji iz pregleda:

- dokazil o poreklu uporabljenega semena (uradnih etiket, potrdil o uradni potrditvi oziroma drugih uradnih dokumentov o semenskem krompirju),
- evidenc o nasadu, uporabljeni tehnologiji pridelave in izvedenih agrotehničnih in drugih ukrepih v nasadu.

1.2. Pregledi semenskega nasada in 100- metrskega izolacijskega pasu

V vsakem semenskem nasadu se opravijo najmanj štirje pregledi. Potrjevalec prilagodi čas in obseg posameznega pregleda razvojni fazi rastlin v nasadu. Glede na stanje nasada opravi po potrebi dodatne preglede. Pri posameznem pregledu semenskega nasada in 100 - metrskega izolacijskega pasu lahko potrjevalec:

- ugotovi dejansko površino semenskega nasada in preveri ali je semenski nasad v celoti na zemljišču, ki je bilo predhodno pregledano na navzočnost krompirjevih cistotvornih ogorčic,
- ugotovi gostoto saditve (priporočena gostota saditve je 55 do 60.000 rastlin/ha, odvisno od sorte) in preveri, ali so bili gomolji pred sajenjem rezani,
- ugotovi odstotek praznih mest in oceni izenačenost nasada,
- ugotovi sortno pristnost in čistost,
- preveri izolacijo semenskega nasada,
- vizualno ugotovi zdravstveno stanje (prisotnost škodljivih organizmov) v nasadu in v 100-metrskem izolacijskem pasu,
- iz nasada ali 100-metrskega izolacijskega pasu odvzame vzorce zemlje, rastlin oziroma gomoljev za testiranje v primeru suma na navzočnost karantenskih škodljivih organizmov,
- oceni splošno stanje semenskega nasada in zapleveljenost,
- preveri, če so bili v semenskem nasadu odrejeni ukrepi pravočasno in pravilno izvedeni,
- izvede poskusni izkop gomoljev, da ugotovi njihovo zdravstveno stanje, določi rok za uničenje krompirjevke in oceni pridelek semenskega krompirja,
- ugotovi, ali je bilo uničenje krompirjevke izvedeno in oceni kakovost in pravočasnost uničenja, oziroma
- odvzame vzorce gomoljev za kontrolo zdravstvenega stanja po izkopu semenskega krompirja.

1.3. Drugi pregledi

Na mestu pridelave lahko potrjevalec opravi še naslednje preglede:

- pregled morebitnih drugih nasadov krompirja, ki pripadajo mestu pridelave,
- pregled skladišča semenskega krompirja.

2. Metode

2.1. Ugotavljanje izolacije semenskega nasada

Izolacijo semenskega nasada ugotovi potrjevalec tako, da v 100 - metrskem izolacijskem pasu pregleda zlasti morebitne druge nasade krompirja in gostiteljske rastline za krompirjeve škodljive organizme. Izolacija semenskega nasada je ustrezna, če nasadi krompirja v 100 – metrskem izolacijskem pasu glede prisotnosti škodljivih organizmov ustrezajo zahtevam za certificirano seme stopnje A, navedenim v zahtevah za potrditev semenskega krompirja v točki B.I. in v razpredelnici 1. točke B.II priloge 5.

2.2. Ugotavljanje sortne čistosti, odstotka rastlin z znamenji škodljivih organizmov, gostote saditve in odstotka praznih mest, določitev kontrolnih enot

Sortno čistost, odstotek rastlin z znamenji škodljivih organizmov, gostoto saditve in odstotek praznih mest ugotovi potrjevalec na kontrolni enoti. Kontrolna enota je naključno izbran del nasada s 400 rastlinami krompirja, in sicer tako, da posamezna vrsta v kontrolni enoti šteje od 20 do 40 rastlin, odvisno od dolžine in širine nasada.

Kontrolne enote določi potrjevalec na različnih mestih nasada tako, da predstavljajo povprečje nasada. Število kontrolnih enot, ki jih določi in pregleda, je odvisno od velikosti nasada. V nasadih, velikih do 5 ha, pregleda najmanj eno kontrolno enoto na hektar, v nasadih, večjih od 5 ha, pregleda vsaj 6 kontrolnih enot.

Mesta v semenskem nasadu, kjer so rastle okužene rastline krompirja, ki so bile pred pregledom odstranjene iz nasada, šteje potrjevalec kot prazna mesta.

Mesta, kjer so po odstranitvi okuženih rastlin v tleh ostali gomolji, šteje potrjevalec kot močno okužene rastline.

2.3. Odvzem vzorcev gomoljev semenskega krompirja za kontrolo zdravstvenega stanja po izkopu

Potrjevalec odvzame vzorce gomoljev semenskega krompirja za kontrolo zdravstvenega stanja po izkopu najkasneje do 1. avgusta. Vzorce odvzame praviloma v skladišču, lahko pa tudi iz semenskega nasada, če vzorčenje v skladišču zaradi neizkopanega krompirja še ni mogoče.

Potrjevalec odvzame reprezentativni vzorec za kontrolo po izkopu v skladišču tako, da iz vsake partije semenskega krompirja odvzame enega ali več vzorcev po 110 gomoljev. Število vzorcev je odvisno od velikosti partije in od kategorije semenskega krompirja. Pri predosnovnem semenu stopnje S1 in S2 ter pri osnovnem semenu odvzame po en vzorec na vsakih 10.000 kg, pri certificiranem semenu pa po en vzorec na vsakih 20.000 kg. Vzorce jemlje iz naključno izbranih skladiščnih enot (zabojnikov, zabojev, vreč), in sicer po 10 gomoljev iz enote, če jemlje vzorce iz večjih zabojev ali zabojnikov (po 700 do 1000 kg), oziroma po 5 gomoljev, če jemlje vzorce iz vreč ali manjših zabojev.

Reprezentativni vzorec za kontrolo po izkopu odvzame iz semenskega nasada tako, da odvzame enega ali več vzorcev po 110 gomoljev, in sicer po en gomolj od naključno izbranih rastlin na različnih mestih nasada, pri čemer morajo biti zajete tudi rastline v robnih vrstah, ki so v bližini drugih nasadov krompirja. Število odvzetih vzorcev je odvisno od površine nasada in od kategorije semenskega krompirja. Pri predosnovnem semenu stopnje S1 in S2 ter pri osnovnem semenu odvzame 2 vzorca, če je površina semenskega nasada do 1 ha, 3 vzorce iz nasada velikosti od 1 do 3 ha, 5 vzorcev iz nasada velikosti od 3 do 10 ha. Iz nasada, ki je večji od 10 ha, odvzame najmanj 6 vzorcev. Pri certificiranem semenu odvzame 1 vzorec iz nasada velikosti do 1 ha, 2 vzorca iz nasada velikosti 1 do 3 ha, 5 vzorcev iz nasada velikosti od 3 do 10 ha, iz nasada, ki je večji od 10 ha, pa najmanj 6 vzorcev.

Pri predosnovnem semenu stopnje IS (pridelava minigomoljev v zaščitenem prostoru) se iz vsakega semenskega nasada oziroma iz vsake partije semena odvzame po 1 vzorec po 110 gomoljev na do 20.000 gomoljev oziroma po 2 vzorca po 110 gomoljev pri večjem številu gomoljev.

2.4. Ugotavljanje zdravstvenega stanja semenskega krompirja po izkopu

S posebnim nožem izrežemo apikalni del gomoljev in jih za 15 minut potopimo v raztopino giberelinske kisline (1 ppm GA3), da prekinemo obdobje mirovanja. Za tretiranje 100 gomoljev porabimo 1,5 ml raztopine. Gomolje, ki smo jih čez noč posušili, posadimo tako, da so gomolji enega vzorca nedvoumno ločeni od gomoljev drugega vzorca. Posamezne gomolje istega vzorca posadimo ločeno v lonce ali v zemljo v razmaku vsaj 10 cm.

Gomolje sadimo v začetku avgusta. Ko so rastline primerno razvite, ugotavljamo vizualno na vseh vzorcih prisotnost škodljivih organizmov, navedenih v Zahtevah za potrditev v točki B. I. in v razpredelnici 1. točke B.II priloge 5. Preglede opravimo dva do trikrat. Pri vzorcih, odvzetih iz osnovnega semena, opravimo tudi testiranje na prisotnost virusov PLRV in PVY. Pri vzorcih, odvzetih iz predosnovnega semena, je poleg vizualnega ugotavljanja škodljivih organizmov obvezno testiranje na viruse PVA, PVM, PVS, PVX, PVY in PLRV.

Vsa testiranja opravi imenovani laboratorij.

B) Pregled partij semenskega krompirja pred trženjem – postopek in metode

1. Postopek

Potrjevalec pregleda vsako partijo dodelanega semenskega krompirja. Pri pregledu odvzame vzorce gomoljev, da ugotovi, ali semenski krompir ustreza zahtevam za trženje.

Pregled partije dodelanega semenskega krompirja pred trženjem obsega:

- pregled dokumentacije in evidenc,
- pregled skladišča in odvzem vzorcev gomoljev,
- ugotavljanje prisotnosti škodljivih organizmov na gomoljih, poškodb oziroma deformacij gomoljev,
- ugotovitev izpolnjevanja drugih zahtev za potrditev partij semenskega krompirja,
- sestavo zapisnika o opravljenem pregledu.

2. Metoda

Odvzem in pregled vzorcev gomoljev semenskega krompirja

Vzorci gomoljev se iz partije dodelanega semenskega krompirja odvzamejo po naslednjih pravilih:

- če je enota pakiranja v partiji semenskega krompirja neto mase do vključno 50 kg (vreče), se pregleda vsaka dvajseta enota, praviloma ne manj kot 3 in ne več od 10 enot;
- če so vreče naložene na paletah, se pregleda ena naključno izbrana vreča na paletu (vreče na paleti se po potrebi preložijo, da se omogoči dostop do naključno izbrane vreče);
- če je enota pakiranja v partiji semenskega krompirja neto mase nad 50 kg, se pregleda vsaka četrta enota, praviloma ne manj kot 2 in ne več kot 5 enot; zagotovljen mora biti dostop do vseh pakirnih enot.

Iz vsake pregledane enote pakiranja se odvzame vzorec 200 gomoljev, preveri velikost gomoljev in ugotovi delež primesi, gomoljev drugih sort, poškodovanih oziroma deformiranih gomoljev ter gomoljev, na katerih so prisotni škodljivi organizmi. Pred pregledom je potrebno gomolje oprati z vodo. Za ugotavljanje določenih škodljivih organizmov oziroma napak v mesu gomoljev se prereže najmanj 100 gomoljev.

C) Naknadna kontrola

Za naknadno kontrolo se v skladu s 33. členom tega pravilnika od določenega števila partij semenskega krompirja odvzame vzorce po 110 gomoljev za naknadno kontrolo. V naslednji vegetacijski sezoni se od tega vzorca posadi po 100 gomoljev v vegetacijskem poskusu. Posamezen vzorec se posadi na parcelico, v štiri vrste po 25 rastlin, gostota saditve je 5 rastlin/m². Priprava tal in tehnologija pridelovanja naj bo v skladu s priporočeno tehnologijo pridelovanja krompirja v Sloveniji. Ocenjevanje rastlin naj poteka v času, ko so škodljivi organizmi na rastlinah najbolj vidni, vendar pred pojavom primarnih okužb z virusi. Pri ocenjevanju se ugotovi sortno pristnost, sortno čistost, vznik, odstotek rastlin z znamenji črne noge, bele noge, virusa zvijanja krompirjevih listov, težkega in lahkega mozaika. Po potrebi se opravi testiranje rastlin na prisotnost virusov PVA, PVM, PVS, PVX, PVY, PLRV.